

Inhoud

Ten geleide	13
Inleiding	15
Taalkundige verantwoording	32
Opdracht aan mijn zeer geliefde en hooggeachte gemeente van Woubrugge	38
Aan de lezer	42
1. Het geloof is een genade, die de ziel zo nauw mogelijk met Christus verenigt	44
<i>Maar die de Heere aanhangt, is één geest met Hem. 1 Korinthe 6:17</i>	
2. Het geloof is een genade, waardoor de ziel gerechtvaardigd wordt	72
<i>Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus. Romeinen 5:1</i>	
3. Het geloof is een genade, die de ziel reinigt	103
<i>... gereinigd hebbende hun harten door het geloof. Handelingen 15:9</i>	
4. Het geloof is een genade, die Jezus Christus op zeer hoge prijs stelt	131
<i>U dan, die gelooft, is Hij dierbaar. 1 Petrus 2:7</i>	

5. Het geloof is een genade, die de ziel in de ware rust brengt 156

*Want wij die geloofd hebben, gaan in de rust.
Hebreeën 4:3*

6. Het geloof is een genade, die de wereld overwint 193

*Want al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof.
1 Johannes 5:4*

7. Het zaligmakend geloof is een genade, die beproefd wordt 290

*Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus.
1 Petrus 1:7*

8. Het geloof is een genade, die het hart lijdzaam en geduldig maakt voor God, hoewel de beloften niet direct vervuld worden 329

*Wie gelooft, die zal niet haasten.
Jesaja 28:16*

9. Het geloof is een genade, die in volle zekerheid tot de troon der genade doet gaan om genade te ontvangen en geholpen te worden op de juiste tijd 350

*Zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigd zijnde van de kwade consciëntie, en het lichaam gewassen zijnde met rein water.
Hebreeën 10:22*

10. Het geloof is een genade, waarop de verzegeling volgt 397

In Welke ook gij zijt, nadat gij het Woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid, gehoord hebt; in Welke gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte.

Éfeze 1:13

11. Het geloof is een genade, waardoor een christen leeft 422

Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods.

Galaten 2:20

12. Het leven door het geloof tot dagelijkse rechtvaardiging 474

Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid.

Romeinen 10:10

13. Het leven door het geloof in duisternis 500

Wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de HEERE een Licht zijn.

Micha 7:8

14. Het leven van het geloof steunend op de belofte 530

Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien en geloofd en ombelsd, en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

Hebreeën 11:13

- Index 583

bedoeling is nu, mijn geliefden, om u zo veel wij kunnen tegen deze verkeerde opvatting te waarschuwen en voor u aan te tonen dat wij éérst door het ware zaligmakende geloof in Christus moeten zijn, zoals de rank in de wijnstok, en dat wij dan pas enige heiligmaking kunnen betrachten. Dit is het wat ons in de Bijbel doorgaans wordt voorgehouden. Jezus leert duidelijk dat de boom goed gemaakt moet worden vóór hij goede vruchten kan voortbrengen; dat alleen de rank die in Hém is, vruchten kan voortbrengen, Johannes 15:4,5. De apostel wil in onze tekst de gelovige Korinthiërs tot heiligheid opwekken uit kracht van hun vereniging met Christus door het geloof.

Paulus³ heeft in de verzen 9 en 10 aangewezen wie Gods Koninkrijk *niet* beërven zal. Als hij dan over de hoereerders spreekt, neemt hij die gelegenheid te baat om vanaf het dertiende vers tot aan het einde van dit hoofdstuk tegen de zonde van de hoererie – die onder de Korinthiërs vaak voorkwam – ernstig te waarschuwen. In deze waarschuwing is naast andere argumenten die we daar tegenkomen, het belangrijkste (waar hij ook het langst bij stilstaat), dat de gelovigen door het geloof met Christus verenigd zijn, en dat zij daarom hun lichamen, die met Christus verenigd zijn, niet met een hoer moeten verenigen. Dit houdt hij voor in het 15e vers; daarna wijst hij enerzijds in het 16e vers aan dat degenen die hoererie plegen, één lichaam met die hoer zijn, en anderzijds maakt hij in onze tekst duidelijk dat degenen die Christus aanhangen, één lichaam met Hem zijn en zich daarom ver van hoererie moeten houden.

In onze tekst vinden wij:

1. Een beschrijving van de werkzaamheid van het geloof, waardoor de vereniging tussen Christus en de ziel teweeggebracht wordt – *die de Heere aanhangt*.
2. De vereniging zelf, als een gevolg van deze geloofswerkzaamheid – *is één geest met Hem*.

DE VERKLARING VAN DE TEKST⁴

In het eerste deel van de tekst wordt het zaligmakend geloof kort omschreven als een *aanhangen van Christus*. Deze werkzaamheid van de ziel hebben we uitgelegd in ons *Het ABC des geloofs*; daar kunt u deze zaken nalezen. We zullen die nu niet herhalen.

3. Onze Apostel

4. Het lighaam der predikaatsie

Daarom gaan we nu over tot het tweede deel van de tekst, waarin de apostel de bijzonder nauwe vereniging tussen Christus en de gelovigen voorstelt als een gevolg dat direct door middel van het zaligmakende geloof teweeggebracht wordt – *zij zijn één geest met Hem*.

Wat de vereniging niet is

Sprekend over deze vereniging met Christus, zullen we nu allereerst langs de weg van de *ontkenning* aantonen waarin ze niet bestaat.

Wij moeten niet denken dat deze vereniging bestaat in een vermenging van wezens met elkaar, zodat de gelovigen in Christus zó verslonden zouden zijn dat ze geen eigen zelfstandigheid meer hebben, maar één wezenlijke fysieke persoon met Christus zouden zijn. Een dergelijke vermenging zou net zo zijn als de vermenging van water en wijn. Zo vatte Eutyches⁵, een heel gevaarlijke ketter, de vereniging van de beide naturen in Christus op; en op deze wijze vatte Nazianzenus⁶ de vereniging tussen Christus en de gelovigen op. Hij zei dat de gelovigen ‘verchristend’ waren, *christopoiein*. Ook de dwalende⁷ mystici uit de kabbalistische⁸ en platonische⁹ wijsbegeerte gingen van deze opvatting uit, waarbij zij stelden dat de ziel in het goddelijk Wezen was binnengeslopen. Deze stelling betekende een verschrikkelijke en gruwelijke godslastering. De Persoon van Christus wordt nooit veranderd in de persoon van de gelovigen; en evenmin de persoon van de gelovigen in de Persoon van Christus. Zelfs in de staat van de gelukzaligheid merken we een wezenlijk onderscheid op tussen de Persoon van Christus en die van de gelovigen, zodat elk zijn eigen persoonlijkheid houdt. Het Lam – dat is een afzonderlijk Persoon – zal hen leiden. Zij zijn van elkaar onderscheiden én van het Lam Dat hen leidt. In de dag van het oordeel zal Jezus, als een onderscheiden Persoon, tot de gelovigen – die van Hem onderscheiden zijn – zeggen: ‘Komt, gij gezegenden Mijns Vaders,

5. Eutyches (-) was een tot priester gewijde monnik in , met grote invloed. Hij was van mening dat men de Persoon van alleen vanuit Zijn goddelijkheid moest zien. Vanwege deze opvatting werd hij veroordeeld tijdens het (451).

6. Bedoeld is Gregorius van Nazianze (329-390), een Griekse kerkvader, ook wel Nazianzus of ‘de Theoloog’ genoemd; hij is de grondlegger van de leer der Drie-eenheid.

7. bedorvene

8. Denkend in de lijn van de ‘kabbala’, joodse mystiek die zich vanaf de eerste eeuw ontwikkelde.

9. Ontleend aan de filosofie van de Griekse filosoof Plato (ca. 427-367 v. Chr.), die heel algemeen gesproken de ziel boven het lichaam stelde.

beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld', Matthéüs 25:34.

Wij moeten deze vereniging niet zo opvatten dat de gelovigen daardoor geheel en al zouden ophouden met handelen¹⁰. Dan zouden alle daden die zij doen, niet aan hen toegeschreven moeten worden, maar allemaal aan Christus moeten worden toegerekend. Dan zou het zo zijn dat een gelovige niet at of dronk, niet sliep of wandelde, niet sprak, bad en geloofde, maar dat Christus dit allemaal deed. Zo ver is de goddeloosheid van sommige geestdrijvers en bestrijders van de wet gegaan, toen zij stelden dat zij niet zondigden toen ze Gods wet overtraden door dronkenschap, hoererij en overspel. Nee, het was Christus – ik schrik ervan het te zeggen – Die deze zondige daden deed. En als zij zich bekeerden, was het opnieuw Christus Die Zich bekeerde en geloofde, et cetera. Dit is – ik herhaal het – godslastering! Ik weet wel dat de zonden van de gelovigen in een bepaald opzicht de zonden van Christus genoemd kunnen worden, maar dan niet als de Dader ervan. Hij heeft nooit ook maar één enkele zonde gekend, maar ze zijn de Zijne door toerekening, in zover alle ongerechtigheden van Gods uitverkorenen op Hem, als Borg, gelegd zijn. De zonden zijn de Zijne, in zover Hij die gewillig op Zich nam om aan de gerechtigheid van God te voldoen. Maar de gelovigen zijn – zowel ná als vóór de vereniging met Christus – de werkelijke veroorzakers van alles wat zij doen. Als iemand niet alle eerbied voor God heeft weggeworpen en niet geheel en al door de duivel verblind wordt, zal zijn geweten hem zeggen dat hijzelf de oorzaak is van zijn daden.

Wij moeten deze vereniging ook niet zo uitleggen dat Christus in Zijn Persoon, naar Zijn goddelijke en menselijke natuur beide, in de harten van de gelovigen komt, zoals sommigen denken die een vleselijk gericht begrip hebben van deze vereniging. Want hoewel wij geloven dat Jezus Christus in de gelovigen is en zij in Hem, toch is dat op een geestelijke en niet op een lichamelijke manier. Jezus Christus heeft deze aarde verlaten, en is als God en Mens aan de rechterhand van Zijn Vader in de hemel, tot de tijd dat Hij zal wederkomen om de levenden en de doden te oordelen.

Wij moeten deze vereniging ten slotte ook niet zo opvatten dat ze in feite bestaat in het gelijkvormig zijn van de gelovigen met Christus op het vlak van de heiligmaking. De heiligmaking veronderstelt im-

10. werken

mers juist de vereniging tussen Christus en de ziel. Daarom staat er in Johannes 15 dat men eerst in Christus moet zijn, verenigd met Hem, en dat men dán pas vruchten van heiligmaking kan voortbrengen. Trouwens, de uitdrukkingen die de Heilige Geest gebruikt, zijn veel te krachtig om er alleen maar een overeenkomst in daden onder te verstaan. Voeg hier nog aan toe dat er een overeenkomst kan zijn terwijl er in het geheel geen sprake is van vereniging, zoals geldt bij twee helften van iets.

Wat de vereniging wel is

Als we het van de *positieve* kant benaderen, is het mogelijk dat iemand vraagt waarin deze vereniging tussen Christus en de gelovigen dan wel bestaat. Mijn geliefden, deze vereniging is een grote verborgenheid. Men kan beter aangeven waarin ze niet bestaat dan waarin wel. Intussen kunnen wij deze vereniging in navolging van het Woord des Heeren en de heilige leer van onze kerk toch wel omschrijven. We zeggen dan dat ze is: *een heel nauwe, verborgen, maar ook zeer werkelijke en niet te scheiden relatie tussen Christus en de gelovigen, waardoor de Persoon van Christus door de Heilige Geest met de persoon van de gelovige, en de persoon van de gelovige met de Persoon van Christus door het geloof wederkerig verenigd worden*. Dat gebeurt zó dat de gelovigen een verborgen lichaam vormen met Christus, het Hoofd van dat lichaam, en deel hebben aan alle weldaden die Hij verworven heeft.

Het is belangrijk dat u deze omschrijving zo goed mogelijk begrijpt; en daarom zullen we de volgende zaken zo duidelijk mogelijk aan de orde stellen.

De personen

Het eerste wat in deze vereniging voor ons van belang is, zijn de personen die met elkaar verenigd worden. Dit zijn er twee: Christus en de gelovige.

De *eerste* Persoon is Christus, Die wij met het oog op deze vereniging niet alleen als God moeten zien en ook niet alleen als mens, maar als de Middelaar van God en van de mensen. Hij is tot in eeuwigheid waarachtig God en mens, met twee verschillende naturen in één Persoon. Christus wordt als zodanig voorgesteld als de Immanuël, Die in ondertrouw wil komen met zondaren vanuit het menselijk geslacht, zoals in Hoséa 2:18 wordt gezegd: 'Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, ja, Ik zal u Mij ondertrouwen in

gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhertigheden.' Hij is ook de Man van de gelovigen, zoals uit Jesaja 54:5 blijkt: 'uw Maker is uw Man, HEERE der heirscharen is Zijn Naam'. Ja, wat deze vereniging betreft, wordt Hij vergeleken met een wijnstok, waarvan de ranken de gelovigen zijn; en met een fundament, waarop de gelovigen als levende stenen gelegd worden en tot een geestelijk huis opgroeien.

De *tweede* persoon is de uitverkoren, de geroepen en de gelovige mens¹¹. Zij, en zij alleen, vormen samen de ware leden van dat verborgen lichaam, waarvan Christus het Hoofd is. De uitwendige belijders zijn niet de ware leden, maar slechts dorre en onvruchtbare ranken, die met het snoeimes afgekapt en met het vuur van Gods toorn verbrand zullen worden.

Dit zijn toch werkelijk ongelijkwaardige personen! De Ene is de eeuwige Zoon van de Vader, God en Mens, schoner dan de mensenkinderen, Die blank en rood is, geheel begeerlijk, de banier dragend boven tienduizend, Hooglied 5:10. De ander is een kind van de satan, van nature zonder gedaante of heerlijkheid, schuldig, ellendig, en vanuit zichzelf nergens toe bekwaam. Het zou nooit in het hart van de mens opgekomen zijn, als God Zelf het niet had geopenbaard. Het gelovig beschouwen hiervan doet de ziel uitroepen: Wat ben ik, Heere, of wat is het huis van mijn vader, dat ik een lidmaat van Uw lichaam mag zijn, been van Uw been, en vlees van Uw vlees!

De eerste band – de Geest van Christus

Het tweede waarop wij ten aanzien van deze verborgenheid moeten letten, zijn de banden die deze vereniging mogelijk maken (de *vincula unionis*).

Allereerst is er de *Geest van Christus*. Christus verenigt Zich met de uitverkoren zondaar als deze krachtig geroepen wordt uit de macht van de duisternis. Deze vereniging van Christus met de uitverkoren zondaar door de Heilige Geest bestaat voornamelijk hierin dat Christus het recht dat Hij op de uitverkorenen heeft, doet gelden en daadwerkelijk van kracht doet worden. Christus heeft dat recht, omdat de Vader de uitverkorenen aan Hem gegeven heeft in het verbond der verlossing, en omdat Hij hen werkelijk heeft vrijgekocht

11. ziele

in Zijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid¹². Daardoor mogen zij de weldaden van de verlossing ontvangen, en mag Christus hen werkelijk als Zijn eigendom hebben. Dit is noodzakelijk, want anders kan de uitverkoren zondaar zich nooit daadwerkelijk van zijn kant met Christus verenigen, omdat hij – hoewel uitverkoren – dood in zonden en misdaden is zoals alle anderen, Éfeze 2:1. Dit is het werk van de Heilige Geest, zoals u uit de verschillende plaatsen in de Heilige Schrift kunt nagaan. In Ezechiël 36:27 staat: ‘En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult bewaren en doen.’ Dat gebeurt als de ‘tijd der minne’ is aangebroken, dat uurtje van Gods welbehagen. Dan komt de Geest en neemt daadwerkelijk de uitverkoren zondaar in bezit. Ook in Ezechiël 37:5, en dan vergeleken met vers 14, wordt deze verborgenheid op heel sprekende wijze duidelijk gemaakt. Ten slotte wijzen we op Galaten 3:2, 3 en 14; op 1 Korinthe 12:13; op Romeinen 8:9 en 11, en op nog meer plaatsen waar dit duidelijk geleerd wordt.

Hieruit kunnen wij de gevolgtrekking maken dat de uitverkoren zondaar ten aanzien van deze allereerste band van vereniging ten enenmale lijdelijk is, omdat hij op het ogenblik dat Christus hem als Zijn eigendom door de Geest gaat opeisen, dood is in zonden en misdaden en daarom even onbekwaam om iets te doen als een dode om zichzelf weer tot leven te wekken. Als de Geest komt om de ziel met Christus te verenigen, is die als de doodsbeenderen die aan Ezechiël getoond werden. Hij is dan als een machteloze pasgeborene op de vlakte van het veld, die in zijn bloed ligt te wentelen. U ziet dus dat alle voorbereidende werkzaamheden van de zondaar om hem uit zichzelf bekwaam te maken voor deze vereniging, geheel en al verworpen moeten worden, al mogen we ze, goed opgevat en met een andere bedoeling¹³, toelaten. Want wat kan hij doen, die geestelijk dood is?

Daarom trekken we deze conclusie dat het leven, het werkelijk ware geestelijke leven uit de vereniging van de ziel met Christus voortkomt! Het gaat er niet aan vooraf, maar het volgt erop, in de orde van de zaken, hoewel beide gelijktijdig zijn. Want op hetzelfde ogenblik

12. Comrie bedoelt hier de gehoorzaamheid die uitkomt in de daden (actief), én de gehoorzaamheid die uitkomt in het gewillig ondergaan van wat wordt opgelegd (passief).

13. in een' goeden zin/ in een ander opzicht

dat de Heilige Geest Christus met de uitverkorene verenigt, wordt deze uitverkoren zondaar levend gemaakt¹⁴. Als we de aangehaalde Schriftplaatsen nagaan, kunnen we zien dat het ene onmiddellijk op het andere volgt en ermee vergezeld gaat. Er is dus geen tussenstaat tussen dood en leven; o nee, als de Geest in het binnenste gegeven wordt, leeft de ziel. We zullen echter zien dat dit leven zich trapsgewijs openbaart, eerst in zwakkere en minder geheiligde en naderhand in sterkere en meer geheiligde¹⁵ daden waaruit het geestelijk leven blijkt.¹⁶

De tweede band – het geloof

Vervolgens is er het *oprechte, zaligmakende geloof*. Zoals God de Heilige Geest Christus met de uitverkoren zondaar verenigt, zo verenigt ook de uitverkorene, die door de Geest levend gemaakt is, zich zo nauw mogelijk met de Persoon van Christus door het oprechte, zaligmakende geloof. Dit is de band van vereniging aan de kant van de uitverkorenen. Die komt openbaar, omdat de vereniging wederzijds is. Daarom is het: *Ik in hen*, dat betekent: door de Geest; *en zij in Mij*, dat betekent: door het geloof. Deze vereniging wordt vergeleken met een huwelijksverbond, waarin de uitverkorenen worden aangeduid als de bruid en de vrouw van het Lam. Nu weten we dat er bij een huwelijk een wederzijdse toestemming is; en zo is het ook hier. Het is dus een dubbele knoop, waarin Christus en de uitverkorenen aan elkaar verbonden zijn. Ja, dit is een verbintenis die nooit ontbonden zal worden, al worden alle machten van hel en wereld daarvoor samengevoegd.

Iemand zou kunnen vragen wat dan wel de daden van het geloof zijn, waardoor de ziel zich met Christus verenigt. Omdat dit een vraag is die zowel voor u als mij heel belangrijk is, zullen wij hierop zo duidelijk mogelijk antwoord geven. U moet dan op de volgende zaken letten.

Geloofsdaden

De ziel gaat allereerst haar banden¹⁷ verbreken met alle wereldse pleziertjes en aantrekkelikheden¹⁸, van welke soort ze ook zijn, en

14. leevendig

15. volmaakte; zie WNT, die deze betekenis in religieuze zin uitdrukkelijk noemt.

16. daaden des levens

17. vereeniging en Verbondt

18. lusten en begeerlykheden

hoe ze ook mogen zijn of heten; ze gaat die de dienst opzeggen. Want zodra het kleinste beginsel van geestelijk leven in het hart komt, ziet de ziel de dwaasheid, de last en de slavernij van de zonde. Er ontstaat dan een gulle, hartelijke en ook algemene afkeer van alle zonde, en daarnaast een hartelijke geneigdheid het goede te doen.¹⁹ Daardoor kunnen de gelovigen tegenover de Heere oprecht belijden²⁰ dat ze alle valse paden haten. Ja, hoe vast ze aan deze of gene aantrekkelijke zaak ook verbonden waren, de ziel wordt zó volledig²¹ voor de Heere ingenomen, dat ze tegen allerlei zaken zegt: Henen uit, henen uit! (Jesaja 30:22) Dit moet beslist voorafgaan, want Christus en Belial kunnen niet samengevoegd worden evenmin als men God en de Mammon tegelijk kan dienen. Daarom ook zullen wij in het leven van Paulus en anderen zien dat in de allereerste beginselen van hun geestelijk leven een afkeer van de zonde en een betrachten van het goede²² openbaar kwam, terwijl het eerste woord dat ze spraken, luidde: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? (Handelingen 9:6).

De ziel begint ook heel duidelijk²³ haar gescheiden zijn van God te zien en gaat dat in het verborgene met de meest bittere droefheid voor God betreuren. De ziel druipt nu van droefheid, omdat ze Jezus mist en in een onuitsprekelijke ellende en jammerlijke toestand verkeert. Er is geen droefheid die wegens deze smart hiermee te vergelijken is. En toch is de oorzaak hiervan niet zozeer een bedrukt en benauwd gemoed, maar het gemis; en dat maakt dat deze mens zijn hart in een weklacht kan uitstorten. Daardoor kan hij met vele en herhaalde sterke beweegredenen bij de Heere aanhouden met de bede of Hij naar zo'n dode hond als hij is, wil omzien en Zijn scepter van genade uit louter ontferming wil toereiken. Hier zaait de ziel met tranen, terwijl haar ogen als een springvloed van water zijn.

De ziel leert van dag tot dag en hoe langer hoe meer dat vereniging met de Borg noodzakelijk is. Ze merkt ook dat aan God niets kan behagen wat buiten deze vereniging blijft, en dat ze in een uur van benauwdheid, als de schuldeisers haar aanspreken, niets heeft waarmee ze de schuld kan afbetalen²⁴. De ziel moet immers ervaren

19. een hartelyke ziels vereeniging met alle deucht

20. in des Heeren tegenwoordigheid zeggen

21. algemeen

22. toegekeertheit tot de deugd

23. met indruk

24. dat voldoen kan

dat alles als verachtelijk zilver is en van te weinig gewicht om de duizend talentponden te betalen die ze weet schuldig te zijn. Hierdoor komt het dat ze, als ze op zichzelf ziet, enerzijds gebracht wordt tot een heilige wanhoop en uitroept dat het bij haar *'buiten hoop, buiten hoop'* is, en dat ze het leven niet langer in zichzelf²⁵ kan vinden. Dit maakt dat ze alle eigen gerechtigheid verwerpt als schade en drek, die niet méér acht dan een wegwerpelijk kleed en in geestelijke zin bankroet gaat. Maar anderzijds ligt ze met een dorstig hart voor de genadetroon, meer dan een hert dorst naar de waterstromen. Ze hongert en dorst, hijgt en snikt om Jezus Zelf en Zijn gerechtigheid. Ze loopt Jezus aan als een waterstroom, en blijft kloppen en roepen om genade zonder rechten te doen gelden. O, laat een kruimeltje van het brood der kinderen gegeven worden aan een onwaardige hond! (Jesaja 26:9; Psalm 63:1 en 2)

De Heere laat door Zijn Heilige Geest enige stralen van Zijn goddelijk licht in de ziel komen. Daardoor wordt de weg van verlossing door een Borg gezien, en ook de Borg Zelf in de heerlijkheid en beminnesswaardigheid van Zijn Persoon en in de volmaaktheid en genoegzaamheid van Zijn verdiensten. De achting en eerbied voor Hem stijgen tot het allerhoogste²⁶, en doen de ziel zeggen: 'Wie heb ik nevens U, o God, in de hemel?' De liefde tot Hem wordt zó ontstoken dat alle genegenheid van de ziel niet alleen voor Hem wordt ingenomen maar ook een brandend vuur van verlangen wordt naar deze weergaloos heerlijke en dierbare Immanuël. Daardoor kan de ziel zeggen: Hoe hartelijk heb ik U lief, o Heere, mijn Sterkte! Deze liefde is sterker dan de dood; deze ijver is harder dan het graf; haar kolen zijn vurige kolen, vlammen des HEEREN, die vele wateren niet kunnen uitblussen. O, al gaf iemand mij al de bezittingen van zijn huis, al werden mij duizend koninkrijken aangeboden, ik zou ze voor deze liefde ten enenmale verachten en daarnaar nooit met een half oog willen omzien (Hooglied 8:6 en 7; Hebreeën 11:24-26).

Hoewel de ziel brandt van liefde tot de Borg, is ze dikwijls heel bevreesd en bedroefd als ze Zijn beminnelijkheid en noodzakelijkheid niet ziet. Ze durft dan de vrijheid niet aan om Hem aan te nemen, omdat ze zich zo onwaardig gevoelt. Maar juist daarom wordt het aanbod van genade met veel nadruk aan haar hart gelegd, waardoor

25. in haar handt

26. in den hoogsten top opsteigert

ze opmerkt dat de nodiging tot haar uitgaat en dat het Gods gebod is, dat ze – hoe ellendig ook – niet alleen mag maar ook moet geloven in de Borg. Dat goddelijke huwelijksverbond draagt dan ook haar goedkeuring weg en ze geeft aan Jezus het jawoord. Ze zet het zegel op Gods getuigenis dat Hij waarachtig is, en roept uit: O God, mag en moet iemand wiens zonden als scharlaken en karmozijn zijn, op Uw eigen Woord tot een Borg komen? Zie daar, U bent mij te machtig, U hebt mij overreed. Ik kan mijn hart niet inhouden; mij geschiede naar Uw Woord. Dus waar Christus in barmhartigheid in ondertrouw gaat, komt de ziel door dit gelovig toestemmen in dit huwelijksverbond; en beiden worden één.

Het moet ten slotte opgemerkt worden dat de ziel in al de genoemde daden en werkzaamheden zich met de Persoon van de Borg Zelf verenigt, want niets in de hemel of op de aarde, geen belofte en geen blijdschap, kan haar hart helpen. Daarom moet ze werkelijk en wezenlijk in de Borg Zelf overgaan; Hij moet de hare zijn, en zij de Zijne. De man kocht wel de akker, maar het was hem te doen om de parel die in de akker was. In het huwelijk is het om de persoon zelf te doen. Zo is het ook hier. Elk oprecht hart houdt steeds in het oog of hij door de daden van het geloof de Persoon van de Borg Zelf deelachtig wordt, en of zijn hart in Hem overgaat.

Iemand zou kunnen vragen hoe hij dat kan weten. Ik zeg dit: U kunt het nagaan uit datgene wat u vrede gaf en nog geeft. Ga na of u kunt zeggen: Het was niet mijn bidden en het waren niet mijn werkzaamheden, maar het was de Middelaar Zelf, Die aan mij is geopenbaard en Die ik aannam. Mijn hart ging in Hem over en Hij kreeg een gestalte in mij. Als dat zo is, wees dan niet bang; u hebt u dan met de Persoon van de Middelaar verenigd.

De eigenschappen

Het derde wat wij moeten overwegen, zijn de *eigenschappen* die deze vereniging kent. Dat zijn er veel, maar wij zullen slechts enkele ervan nader bezien.

Deze vereniging is een *werkelijke en wezenlijke band* tussen Jezus en de gelovigen. Het is geen illusie die zij zich inbeelden. Dit blijkt hieruit dat deze vereniging niet met ingebeelde maar werkelijke zaken in Gods Woord wordt vergeleken. Daarom is ze zelf ook wezenlijk en werkelijk. Het eerste is duidelijk, omdat het net zo'n vereniging is als die tussen de ranken en de wijnstok, Johannes 15, en net zo als

die tussen de ledematen en het lichaam. Zo zijn er meer voorbeelden te geven. Het is ook een ware en werkelijke vereniging, omdat het geloof in de daad van aanneming zich niet zozeer verenigt met de weldaden van Christus, maar allereerst met Christus Zelf waaruit de gemeenschap met de weldaden voortvloeit. Het is in de derde plaats ook een ware of wezenlijke vereniging, omdat uit kracht en als gevolg hiervan over Christus wordt gezegd dat Hij in de gelovigen is, en zij in Hem.

Het tweede wat van deze vereniging gezegd kan worden, is dat ze een *allesomvattend karakter* heeft²⁷. Dat betekent dat de gehele Christus als God en Mens, de Middelaar en Borg van het betere Verbond, Zich met de uitverkorenen verenigt als hun Profet, Priester en Koning, om geheel en al, voor tijd en eeuwigheid de hunne te zijn. En zij verenigen zich naar ziel en lichaam beide met Christus, om voor eeuwig de Zijne te zijn en opdat Hij door Zijn Geest eeuwig in hen woont als in Zijn tempel. Daarom is Christus voor hen van God geworden tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en een volkomen verlossing, 1 Korinthe 1:30. En daarom kunnen zij met de bruid zeggen: 'Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne', Hooglied 2:16.

Deze vereniging is ook *heel innig*. Ook hierin gaat Gods Woord ons voor: Ik in hen, en zij in Mij. Daarom gebruikt de Geest allerlei beelden om de intimiteit hiervan aan te geven en duidelijk te maken. Dan eens wordt deze vereniging vergeleken met die tussen de leden en het hoofd (Romeinen 12:5²⁸ en 1 Korinthe 12:12), dan weer met de vereniging tussen man en vrouw (Éfeze 5:32), en meer van dergelijke zaken.

Deze vereniging is ten slotte *niet te verbreken*²⁹: Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, Hoséa 2:18. Deze band zal nooit verbroken worden. Geestelijk overspel door Gods kinderen zal het beoefenen van de liefde wel kunnen belemmeren, maar zal nooit tot gevolg hebben dat er een definitieve scheidbrief wordt overhandigd. Want hun ontrouw zal Zijn getrouwheid nooit tenietdoen, en Hij zal op hun terugkeer al hun afwijkingen³⁰ genezen en hen vrijwillig liefhebben. De dood zal zelfs de band niet verbreken, want hun lichamen blijven in de dood met Christus verenigd. Daarom is God de God van

27. allenthalvig is

28. Comrie verwijst naar deze tekst; nog helderder is Éfeze 1:22,23.

29. onafscheidelyk

30. afkeerigheden